

Mendel..

V Brně dne 14. 7. 2022

Výročí Mendela si v Brně připomenou vědci z celého světa, mezi nimi tři nobelisté

Téměř 400 odborníků a vědeckých kapacit z celého světa přijede do Brna na velkou mezinárodní genetickou konferenci Mendel Genetics Conference, která je vyvrcholením oslav dvouletého výročí narození zakladatele genetiky Gregora Johanna Mendela. Mezi vystupujícími budou i tři nositelé Nobelovy ceny. Konference se koná od 20. do 23. července. Diskutovat se budou nejnovější poznatky v oboru a hledat odpovědi na klíčové otázky vzniku života buňky rostlin i člověka, evoluce, dědičnosti, genetických onemocnění či uplatnění nových genomických technologií v medicíně nebo zemědělství.

Na konferenci, jejíž zahájení a zakončení se koná přímo v Augustiniánském opatství na Starém Brně, vystoupí Ada E. Yonath z Weizmann z Institute of Science v Izraeli a Thomas Cech z University v Boulderu v Coloradu, což jsou nositelé Nobelovy ceny za chemii, a Sir Paul Nurse z Francis Crick Institutu v Londýně, který Nobelovu cenu získal za fyziologii a medicínu. Všichni tři nobelisté, stejně jako další zahraniční i domácí účastníci, oceňují, že se část konferenčního programu odehraje přímo v klášteře, kde opat Mendel žil a pracoval, studoval dědičnost na rostlinách hrachu, choval včely nebo založil meteorologickou stanici.

„Je nám ctí přivítat vědce z pěti světových kontinentů, rádi bychom pozváním k nám na opatství všem účastníkům ukázali, že k Mendelovu fenomenálnímu objevu napomohla i tvůrčí komunita Augustiniánů, podporující vědu a vzdělání, a prostředí Starého Brna,“ uvedl otec Jozef Ržonca, OSA za Řád svatého Augustina.

„Setkání vědců, kteří svým bádáním navazují na Mendelovy objevy a dále rozvíjí jeho poznatky je tou nejlepší cestou symbolického poděkování a připomenutí odkazu myslitele, který je právem přirovnáván k velkým vědům, jako byli Darwin, Koperník či Einstein. Současně se odborníci nejen z naší univerzity, ale také z celého Česka i ze zahraničí stávají nedílnou součástí rozvoje moderní genetiky a souvisejících oborů, jejichž výsledky se v běžném životě dotýkají každého z nás a celé společnosti,“ řekla prorektorka pro výzkum a doktorské studium spolupřátelující Masarykovy univerzity Šárka Pospíšilová.

„Osobnost G. J. Mendela významně přesahuje rámec našeho prostředí a jeho odborné zaměření nelze jednoduše zařadit do nějaké kategorie. Z pohledu dnešní optiky byl představitelem multidisciplinarity se schopností aplikace poznatků a modelování. Pro mne osobně je symbolem pracovitosti a pokory, schopnosti prezentovat, obhajovat své myšlenky a závěry. Ale i schopnosti dívat se na vlastní teorie a výsledky tak trochu ‚z venku‘ s nadhledem,“ uvedl rektor spolupřátelující Mendelovy univerzity v Brně Jan Mareš.

Genetika je dnes úzce spjata s dalšími vědními obory, tvoří jeden z hlavních pilířů moderní biologie a medicíny, ale má i velký význam pro celou společnost, což se projevilo například při pandemii COVID-19. Součástí programu konference budou i diskusní bloky zaměřené na historii a budoucnost genetiky, nové technologie a specifická témata související s etickými otázkami v genetice.

Dalšími organizátory vědecké konference, která je podporovaná organizací UNESCO, jsou Moravské zemské muzeum a Společně, o.p.s.

Mendel..

„Pro Moravské zemské muzeum představuje spolupráce na vědecké konferenci příležitost přispět k celistvosti obrazu o přínosu G. J. Mendela světu. Centrum Mendelianum, které sídlí v autentických prostorách, ve kterých Mendel v roce 1865 poprvé zveřejnil výsledky svých pokusů s hybridy rostlin, se zabývá historickým výzkumem a propagací Mendelova života a díla již 50 let,“ řekl generální ředitel Moravského zemského muzea Jiří Mitáček.

„Společně, o.p.s. si propagaci života a díla zakladatele genetiky vytkla jako jeden z hlavních cílů mimo jiné proto, že je G. J. Mendel stále známější v zahraničí než v tuzemsku. Letošní jubilejní rok, kdy uplyne 200 let od jeho narození, to chceme změnit,“ připomněl Jakub Carda za Společně, o.p.s. Na odbornou konferenci tak ve dnech 22. až 24. července naváže [Festival Mendel](#), který zprostředkuje aktuální poznatky genetického výzkumu široké veřejnosti a přinese také řadu kulturních zážitků.

Medailonky držitelů Nobelových cen, kteří vystoupí na konferenci:

Ada E. Yonath

Izraelská odbornice na krystalografii, mezi jejíž významné počiny patří výzkum struktury ribozomu, působí od roku 2009 jako ředitelka Helen and Helen and Milton A. Kimmelman Center for Biomolecular Structure and Assembly of the Weizmann Institute of Science. V roce 2009 získala Nobelovu cenu za chemii za objasnění struktury a funkce ribozomu, čímž se stala historicky první izraelskou ženskou laureátkou Nobelovy ceny a teprve čtvrtou ženou, která získala Nobelovu cenu za chemii. Udělení Nobelovy ceny podnítilo zájem mnoha mladých vědců o výzkum ribozomů.

Thomas R. Cech

Americký biochemik českého původu, získal Nobelovu cenu v roce 1989 společně se Sidney Altmanem za objev katalytické aktivity ribonukleové kyseliny. Byla to právě jeho laboratoř, která objevila polymeraci jistého typu molekuly RNA. Jeho práce má obrovský teoretický i praktický význam pro zkoumání života na Zemi. Až do objevu katalytické aktivity RNA se předpokládalo, že všechny pochody v živém organismu jsou výsledkem chemických reakcí katalyzovaných proteinovými molekulami, které se nazývají enzymy. Cech působí od roku 1978 na University of Colorado Boulder, kde přednáší a vede biochemickou laboratoř.

Paul Nurse

Anglický genetik, ředitel Ústavu Francise Cricka. Nurse jako první objevil gen cdc2 a zároveň určil, že je to právě tento gen, který hraje klíčovou úlohu při regulaci buněčného cyklu. Nurseův tým přitom identifikoval stejný gen i u člověka, čímž dokázal, že zákony buněčného cyklu jsou stejné u rostlin, zvířat i člověka. Především za tento objev obdržel v roce 2001 Nobelovu cenu. Objev může mít i zásadní dopad na léčbu rakoviny.

Kontakt: mluvčí konference Tereza Fojtová, fojtovat@sci.muni.cz, +420 724 517 335